

TAKARMÁNYOZÁSI KÖLTSÉGEK ÉS A TISZTA JÖVEDELEM ALAKULÁSA A FAJTATISZTA ÉS KERESZTEZETT NYÚLTENYÉSZTÉSBN

KONDÁSZ ISTVÁN

1971-ben megkezdett nyúltenyésztési kísérleti munkában a fajtatiszta és keresztezett egyedek értékmerő tulajdonságait vizsgáltam. [6] Jelen kísérleteimben azonos tartási és takarmányozási körülmények között a tiszta jövedelem alakulását vizsgáltam, illetve értékeltem. Ismernünk kell nyulaink táplálóanyag igényét. Hazánkban a Kellner-féle keményítőérték alkalmazása terjedt el. Kettő kiló élő súlyú növendéknyúl napi táplálóanyag szükséglet 60 g. k. é., és 10—12 g emészthető fehérje.

Emészthető fehérje és keményítőérték arány:

- fiatal állatoknál 1:4 (szűkebb)
- idősebb állatoknál 1:5, 1:6 (tágabb)
- nagy a fehérjekoncentráció 20%-ék felett, fiatal állatok részére,
- közepes fehérjekoncentráció 15%, kifejtett, termelőállatoknak.
- kicsi a fehérjekoncentráció 15% (alatt) üresen álló állatoknak.

A nyúl gyomra együregű összetett gyomor. A felvett takarmány rétegeződik benne, melyet aránylag lassan ürít ki. Vakbele terjedelmes. A nyersrost emésztés nagyobb része a baktériumok segítségével itt zajlik le. Az emésztési apparátus, valamint az emésztés zavartalansága a nyersrostban gazdag takarmányok etetését is igényli.

Ahhoz, hogy a nyúl fiatalkori gyorsütemű fejlődését jól kihasználjuk igen fontos a friss és jó minőségű nyúltáp etetése. E szempontok figyelembevételével a kísérleti állományt a Szentesi keverőüzem által gyártott nyúltáppal etettük. (1. sz. táblázat)

Az állati termékek önköltségének csökkentése rendkívül fontos feladat. Az állati termék önköltségének 60—90%-a takarmányozási költségekből adódik, amely a nyúltenyésztés vonatkozásában kb. 60%-ék. Állataink termelőképességének maximális kihasználására irányuló takarmányozás lényegesen megrövidíti a felnevelést, ill. a hizlalási időt. A nyúl rendkívül érzékenyen reagál a takarmány összetevőire. Az életkori és hasznosítási sajátosságoknak megfelelően tenyésznövendék, hizlalótápok kialakítása folyamatban van.

A nyulak takarmányértékesítését befolyásoló tényezők a következők:

- fajta, állomány, egyed,
- környezeti viszonyok,
minden tenyésztő tapasztalhatta, hogy télen a növendék súlygyarapodás lelassul, ugyanakkor a takarmányfogyasztása nem csökken.

A tápot etetés előtt szitáltuk, hogy az esetleges por (elporladt takarmánykeverék) ne kerüljön be az önetetőbe, mert a nyulak orrnyílásába kerülve gyulladást idézhet elő, ill. különböző légzőszervi megbetegedést okozhat.

1. táblázat

Megnevezés	Egységes	Hibrid		
		tenyész	növendék	hizlalo
Kukorica	13	20	14	30
Árpa	—	6	—	20
Búza	10	—	—	—
Zab	20	13	25	—
Korpa	11,3	6	15	4,5
45%-os szója	4,5	13	—	11
50%-os szója	—	—	6	—
Lucernaliszt	28	25	30	25
Lenmag-dara	—	—	—	2
65-ös halliszt	4	5	3,3	4,5
Élesztő	1	—	—	—
ÁP—17	—1,5	0,8	0,7	0,7
Tak. mész	0,5	0,7	0,6	0,6
Tak. só	0,2	1,0	0,5	1,0
XXIV.-premix	0,5	—	—	—
Hüsliszt 58-as	—	2,0	—	—
Cukor	—	1,5	2,0	—
Tikofurán	—	0,5	0,5	0,4
XXV-premix	—	0,5	0,5	0,5

Nyulak takarmányadagja

- Tenyészanya 15 dkg nap/db
- Tenyészbak 15 dkg nap/db
- A vemhesség 3. hetétől 20 dkg nap/db
- Fialás előtt 2—3 nappal 5—10 dkg nap/db
- Szopós nyulak elválasztásáig
(fokozatos emelés) 1—10 dkg nap/db
- 6. héttől—eladásig 12—15 dkg nap/db

A nyúlfiókák szilárd takarmányozása gyakorlatilag 21. napon elkezdődik, az erősebb falkánál már 15 napos korban, a laktáció megnyúlásakor elhúzódhat a 25. napra, sőt annál is tovább.

A táp mellett jó minőségű lucernaszénát is kapnak a nyulak. Ez naponta darabonként 1—5 dkg. A zavartalan emésztés igényli a megfelelő mennyiségű nyersrost biztosítását.

Ha állandóan van a szopósnyulak előtt takarmány (táp, lucerna), előbb kezdnek hozzá a fogyasztásukhoz. Ez főleg a nagylétszámú alom esetén fontos, a megfelelő ütemű fejlődés érdekében.

A takarmányozási költségek kiszámításánál 8 db-os fialást vettem alapul, mert ez képviseli az átlagot a kísérleteimben.

A kísérletben 1 db tenyészanya, szaporulata és a tenyészbak takarmány szükséglete 365 takarmányozási napot figyelembe véve:

Újzélandi fehér

takarmány	390,6 kg értéke	1719 Ft
egyéb kiadások		307 Ft
	összesen	2026 Ft
a szaporulat értékesítéséből (32 db)		3256 Ft

Ha a két tételt összehasonlítjuk, ill. a bevételből kivonjuk a kiadást látható, hogy 1 db tenyésztő után évente kb. 1230 Ft tisztajövedelem marad a tenyésztőnek.

Kaliforniai

takarmány	390,6 kg értéke	1719 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 2026 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3277 Ft
tiszta jövedelem	1251 Ft

Újzélandi fehér ♀ × kaliforniai ♂

takarmány	348 kg értéke	1533 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 1840 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3397 Ft
tiszta jövedelem	1539 Ft

Újzélandi fehér F₁

takarmány	359 kg értéke	1581 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 1888 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3379 Ft
tiszta jövedelem	1491 Ft

Újzélandi fehér R₁

takarmány	341 kg értéke	1501 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 1808 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3379 Ft
tiszta jövedelem	1571 Ft

Kaliforniai ♀ × újzélandi fehér ♂

takarmány	348 kg értéke	1533 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 1840 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3430 Ft
tiszta jövedelem	1590 Ft

Kaliforniai F₁

takarmány	359 kg értéke	1581 Ft
egyéb kiadások		307 Ft

összesen: 1888 Ft

a szaporulat értékesítéséből (32 db)	3430 Ft
tiszta jövedelem	1542 Ft

<i>Kaliforniai R₁</i>		
takarmány	341 kg értéke	1501 Ft
egyéb kiadások		307 Ft
	összesen:	1808 Ft
A szaporulat értékesítéséből (32 db)		3482 Ft
tiszta jövedelem		1674 Ft

Figyelembe kell venni, hogy a jó minőségű és megfelelő mennyiségű takarmány hatással lehet a felnevelt fiókák számára és súlygyarapodására. Nagyüzemek esetében már pár dkg-os súlygyarapodás is jelentős jövedelem emelkedést biztosíthat.

A bakok szakszerű kihasználása szintén hatással lehet a takarmányozási költségekre, mely a tiszta jövedelemben is jelentkeznek.

A gyors növekedés a jobb takarmányértékesítés következtében lerövidül a felnevelési (leadási) idő 0,3—0,5 hónappal. A nagyüzemi tenyésztés szempontjából igen lényeges, hogy a tiszta jövedelem miként alakul; hogy melyik tenyésztési forma — a fajtatiszta, vagy a keresztezés — hoz az üzem számára nagyobb jövedelmet.

A következő táblázat (2. sz.) illusztrálja a tiszta jövedelem alakulását:

2. táblázat

Újzélandi fehér:	Tiszta jövedelem:	Kaliforniai	Tiszta jövedelem:
fajtatiszta	1230,— Ft	fajtatiszta	1250,— Ft
újzélandi f. ♀ × kaliforniai ♂	1539,— Ft	kaliforniai ♂ × újzélandi ♀	1590,— Ft
F ₁	1491,— Ft	F ₁	1542,— Ft
R ₁	1571,— Ft	R ₁	1674,— Ft

Mint a 2. sz. táblázatból is kitűnik a keresztezés hatására magasabb tiszta jövedelmet értünk el anyáknént, a fajtatiszta tenyésztéssel szemben. Az eredmény lényegesen szembetűnő.

Mint a számítási adatok bizonyítják, a kaliforniai fajtatiszta 21 Ft/db többlet tiszta jövedelmet ért el az újzélandi fehérrel szemben.

A táblázatból is kitűnik, hogy 3—400 Ft-tal több az anyáknénti jövedelem a keresztezett egyedeknél.

Az F₁ és R₁ fiókáinak takarmányadagját 1 dkg-al megemeltem, a fajtatiszta és keresztezett (újzélandi fehér ♀ × kaliforniai ♂, kaliforniai ♀ × újzélandi fehér ♂) fiókákhoz viszonyítva azért, hogy minél rövidebb idő alatt érjék el a leadási súlyt. Az F₁-nél az első keresztezéshez viszonyítva (újzélandi fehér ♀ × kaliforniai ♂) a tiszta jövedelem csökkenést mutat, mert a takarmányozási napok száma nem csökkent a kívánt mértékben. Az R₁ nemzedéknek a takarmányértékesítése kiváló, ezt bizonyítja a súlygyarapodás és a tiszta jövedelem is.

Összefoglalás

A jó eredmények elérésének egyik döntő tényezője a megfelelő mennyiségű és minőségű táp folyamatos biztosítása (önetető).

A kísérleteim azt is igazolták, hogy ha a tápot kiegészítettem 1—5 dkg/db lucernaszénával az állománynál nem fordult elő emésztőszervi zavar, másrészt rágási igényét is kielégítettem.

A fajtatizta egyedeknél a kaliforniai ért el magasabb tiszta jövedelmet.
A keresztezett egyedeknél 3—400 Ft-tal több a tiszta jövedelem, mint a fajta-
tiszta anyáknál.

A legjobb eredményt az R_1 nemzedék ért el.

E vonal tenyésztését javaslom nagyüzemi tenyésztésre.

Megfelelő szakmai irányítás nélkül nem szabad hozzáfogni a tenyésztéshez.

A technológiai eljárások szigorú betartása elengedhetetlen követelmény.

IRODALOM

- [1] BALLA I.—SÍPOS J.—PROHÁSZKA L.: Keveréktakarmányok előállítása és felhasználása. Mg. Kiadó, Bp. (1967) 295. p.
- [2] BAINTRER K.: Gazdasági állatok takarmányozása I—II. kötet. 2. kiadás Mg. Kiadó, Bp. (1968) 430 p., 390 p.
- [3] DARABONT A.—FARKAS L.: A „Vértés” nyúlhibrid tenyésztésének és hizlalásának technológiája. Állattenyésztési Kutató Intézet. (1969.)
- [4] HEGEDŰS J.: A házinyúl táplálkozásának fizioiógiája. (II.) A Deutscher Kleintierzüchter Rentlingen cikke alapján. Baromfitenyésztés. (1972.) XVI. évf. 6. sz.
- [5] HOLDAS S.: A nyúl takarmányértékesítésének tényezői. Baromfitenyésztés (1972.) XVI. évf. 2. sz.
- [6] KONDÁSZ I.: Újzélandi fehér és kaliforniai nyúlfajták fajtatizta és keresztezett egyedeinek összehasonlító vizsgálata értékmérő tulajdonságaik alapján. Gödöllő (1975.)
- [7] OLÁH J.: Jövedelmező nyúltenyésztés. Mg. Kiadó, Bp. (1968) 246 p.
- [8] PACS I.: A nyulak korszerű takarmányozása. (I.) Kisállattenyésztési Híradó. МАЖРОЕ. Bp. (1971.)
- [9] Újdonságok a nyulak takarmányozásával kapcsolatban. (Neun in der Kaninchenfütterung) Gep-lügelhof Kleinvich, Bern (1970) t: 3 (Y 340) kg. 5. sz. o.

DIE GESTALTUNG DER FUTTER-KOSTEN UND DES REINERTRAGS BEI DER REINRASSIGEN UND DER GEKREUZTEN KANINCHENZÜCHTUNG

István Kondász

Der eine ausschlaggebende Faktor für die Erzielung guter Resultate ist die kontinuierliche Sicherung entsprechender Mengen qualitativ guten Futters (Selbstversorger).

Die Versuche haben auch gezeigt, dass Ergänzung des Futters mit 1—5 dkg/Tier Luzerne-Heu einerseits keine Verdauungsstörungen auftreten liess und andererseits auch des Kau-Bedürfnis der Tiere befriedigte.

Von den reinrassigen Individuen erreichte die Kalifornische Sorte den grössten Reingewinn. Bei den gekreuzten Individuen beträgt der Reinertrag um 300—400.— Forint mehr (bei einem Bestand von Tieren), als bei den reinrassigen Muttertieren.

Das beste Ergebnis erzielte die Generation R_1 .

Die Züchtung dieses Genus kann ich zur grossbetrieblichen Kaninchenzüchtung empfehlen. Ohne entsprechende fachliche Anleitung darf die Züchtung nicht in Angriff genommen werden. Strikte Einhaltung der technologischen Verfahren bzw. Vorschriften ist eine unerlässliche Forderung.

ФОРМИРОВАНИЕ КОРМОВЫХ РАСХОДОВ И ЧИСТОГО ДОХОДА В КРОЛИКОВОДСТВЕ У ПОРОДИСТЫХ И МЕТИЗАЦИОННЫХ КРОЛИКОВ

И. Кондас

Одним из решающих факторов достижения хороших результатов является непрерывное обеспечение корма соответствующего количества и качества (само-питатель).

Мои наблюдения доказывают и то, что если этот в корм добавили по 100—500 гр. сена

и люцерны, то среди животных не встречалось расстройство пищеварения, а с другой стороны, мы могли удовлетворить их потребность в жевании.

Среди породистых более высокого чистого дохода достигли породы Калифорний.

У метизационных чистый доход больше на 300—400 ф-ов, чем у породистой матки.

Лучших результатов достигло поколение R_1 .

Эту породу мы предлагаем на крупное разведение.

Без соответствующего профессионального указания нельзя приступить к разведению породы.

Необходимым требованием является строгое придерживание технологических методов.